กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control
900 ปี การสาธารณสุขไทย
DDC WATCH
จับตาโรคและภัยสุขภาพ

มาตรการกำจัดโรคหัด

รายงานผู้ป่วยไข้ออกผื่นหรือสงสัยหัดในประเทศไทย*

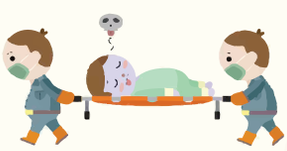
46% ผู้ป่วยเด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี

82% ผู้ป่วยไม่เคยได้รับวัคซีนหรือไม่แน่ใจว่าเคยได้รับวัคซีนมาก่อน

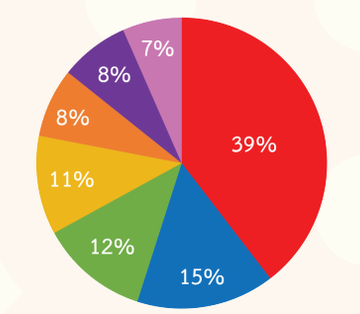
เสียชีวิต **23** ราย

*จากฐานข้อมูลกำจัดโรคหัดออนไลน์ Measles Database Online ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 14 ธันวาคม 2561

ร้อยละเหตุการณ์การระบาดเป็นกลุ่มก้อนของโรคหัด ปี พ.ศ. 2561

การระบาดเป็นกลุ่มก้อน มักพบในสถานที่ที่มีคนอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก โดยได้รับรายงานที่ระบุสถานที่ จำนวน 91 เหตุการณ์

- ประเทศไทยให้คำมั่นสัญญากับนานาชาติในการกำจัดโรคหัดให้**สำเร็จในปี พ.ศ. 2563**
- **เป้าหมายการกำจัดโรคหัด** ลดอุบัติการณ์การเกิดโรคหัด ไม่เกิน 1 ราย ต่อประชากรล้านคน
- ผู้ป่วยโรคหัดแพร่กระจายเชื้อ **จากการไอ จาม หรือพูดกันในระยะใกล้ชิด**
- **อาการคล้ายคลึงกับไข้หวัดธรรมดา** คือ มีไข้ น้ำมูกไหล ไอ บางรายมีตาแดง ถ่ายเหลว มีจุดขาว ๆ เล็ก ๆ ที่กระพุ้งแก้ม หลังจากมีไข้ประมาณ 3–4 วัน จะเริ่มมีผื่นนูนแดงขึ้น มักเริ่มจากใบหน้าบริเวณชิดขอบผม และร่างกาย เมื่อผื่นขึ้นประมาณ 1–2 วัน ไข้จะเริ่มลดลง ผื่นจะจางหายไปประมาณ 2 สัปดาห์
- บางรายอาจมีภาวะแทรกซ้อนรุนแรง**ทำให้เสียชีวิต** เช่น ปอดบวม
- ช่วงที่มีอาการป่วย **ผู้ป่วยควรสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง**

“วัคซีนเพื่อป้องกันโรคโปลิโอและโรคอื่น ๆ ทั้งชนิดรับประทานและฉีด สามารถป้องกัน และลดอัตราการเป็นโรคโปลิโอ และโรคอื่น ๆ สามารถฉีดวัคซีนได้โดยไม่ขัดต่อหลักศาสนา”

คำวินิจฉัยของจุฬาราชมนตรีและองค์กรระดับนานาชาติ

เอกสารแจกฟรี
ปีที่ 5 ฉบับที่ 12 ธันวาคม 2561

เป้าหมายการกำจัดโรคหัด

ลดอุบัติการณ์การเกิดโรคหัด ไม่เกิน 1 ราย ต่อประชากรล้านคน ภายในปี พ.ศ. 2563

กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการโครงการกำจัดหัด โดยมีตัวชี้วัด ดังนี้

1. อัตราการรายงานผู้ป่วยไข้ออกผื่นที่ไม่ใช่หัด/หัดเยอรมัน **มากกว่าหรือเท่ากับ 2 ราย** ต่อประชากรแสนคนต่อปี

2. มีรายงานการตรวจห้องปฏิบัติการ เพื่อหา measles IgM **อย่างน้อยร้อยละ 80 ของผู้ป่วย** ที่รายงานเข้าสู่ระบบเฝ้าระวัง (ไม่นับผู้ป่วยในกรณีการสอบสวนโรคจากการระบาด)

3. มีการเก็บตรวจวิเคราะห์สายพันธุ์ของเชื้อ **อย่างน้อยร้อยละ 80 ของเหตุการณ์การระบาด**

4. ต้องมีการสอบสวนโรคเฉพาะราย สำหรับผู้ป่วยไข้ออกผื่นหรือผู้ป่วยสงสัยโรคหัด/หัดเยอรมัน ภายใน 48 ชั่วโมง **อย่างน้อยร้อยละ 80**

สถานการณ์โรคหัด** ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 14 ธันวาคม 2561

ผู้ป่วยไข้ออกผื่นหรือสงสัยหัด ทั้งสิ้น **6,364** ราย
อัตราป่วย **4.32** ต่อประชากรแสนคน

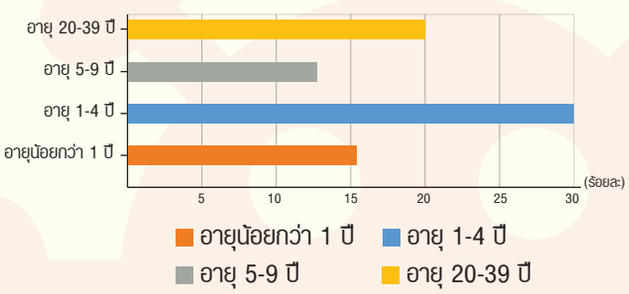

เสียชีวิต **23** ราย
อัตราป่วยตายร้อยละ **0.36**

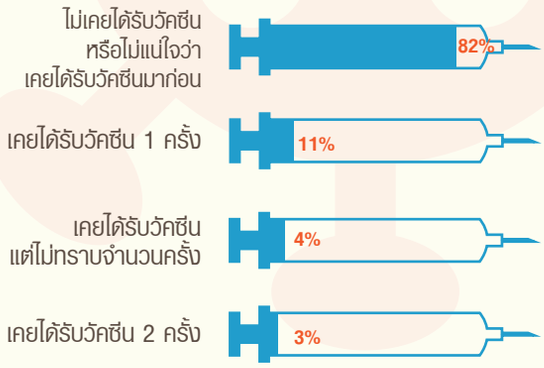

ส่งตัวอย่างตรวจทางห้องปฏิบัติการ **6,266 ราย**
ผลยืนยัน 2,857 ราย

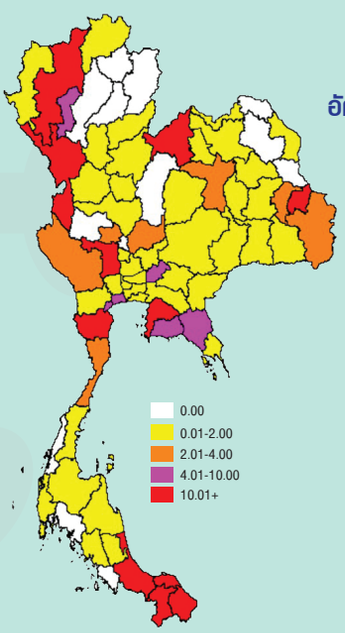
พบผู้ป่วยมากในช่วงอายุ

ประวัติการได้รับวัคซีนจากผู้ป่วย 3,761 ราย

แผนที่แสดงอัตราป่วยของโรคหัด ปี พ.ศ. 2561

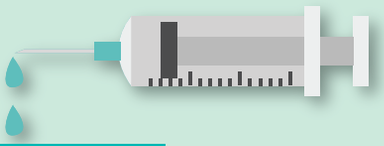

อัตราป่วยต่อแสนประชากร

ยะลา	275.85
ปัตตานี	183.42
สงขลา	21.93
นราธิวาส	20.42
ตาก	16.05
อำนาจเจริญ	15.15
เลย	14.31
เพชรบุรี	14.26
เชียงใหม่	10.52
สุพรรณบุรี	10.16
ชลบุรี	10.02

**จากฐานข้อมูลกำจัดโรคหัดออนไลน์ Measles Database Online

วัคซีนป้องกันโรคหัด ใครบ้างต้องฉีด

เป็นวัคซีนชนิดฉีด ทำจากเชื้อที่ยังมีชีวิตอยู่แต่ทำให้อ่อนฤทธิ์ลง ในรูปของวัคซีนรวม MMR ซึ่งสามารถป้องกันได้ 3 โรค คือ โรคหัด โรคคางทูม และโรคหัดเยอรมัน

ใครควรได้รับการฉีดวัคซีน

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กเล็กอายุ **9 – 12 เดือน**
ให้วัคซีนป้องกันโรคหัด**เข็มที่ 1**

เด็กเล็กอายุ **2 ปีครึ่ง**
ให้วัคซีนป้องกันโรคหัด**เข็มที่ 2**

กลุ่มเสี่ยง

ผู้ที่มีประวัติใกล้ชิดผู้ป่วยสงสัยหัด เช่น เรียนห้องเดียวกันหรือทำงานร่วมกัน และยังไม่เคยได้รับวัคซีนหัด หรือไม่เคยป่วยเป็นโรคหัดมาก่อน อาจพิจารณา**วัคซีนหัด**โดยวัคซีนจะได้ผลป้องกันโรคค่อนข้างดี กรณีที่ให้**ภายใน 72 ชั่วโมง**หลังจากสัมผัสโรค

ข้อห้ามในการฉีดวัคซีน X

ห้ามฉีดวัคซีนให้แก่หญิงตั้งครรภ์

ผู้มีประวัติแพ้วัคซีนหรือส่วนประกอบของวัคซีนชนิดรุนแรง

ผู้ที่ได้รับยาสเตียรอยด์เป็นเวลานาน

ผู้ที่มีประวัติแพ้ไข่

*หมายเหตุ: หลังการได้รับวัคซีนโรคหัด หญิงวัยเจริญพันธุ์ควรคุมกำเนิดอีกเป็นเวลา 1 เดือน

แนวทางการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคหัด

ประวัติการได้รับวัคซีน MMR/MR	การให้วัคซีนรวม MMR ในเด็กอายุ 9 เดือน–อายุต่ำกว่า 2 ปี 6 เดือน		การให้วัคซีนรวม MMR ในเด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน–อายุต่ำกว่า 7 ปี			การให้วัคซีนรวม MMR/MR ในนักเรียนชั้น ป.1 และ ม.1		
	ไม่เคย/ไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ/ได้รับ **1** เข็ม ก่อนอายุ **9** เดือน	ได้รับ **1** เข็ม หลังอายุ **9** เดือน	ไม่เคย/ไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ/	ได้รับ **1** เข็ม	ได้รับ **2** เข็ม	ไม่เคย/ไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ/	ได้รับ **1** เข็ม	ได้รับ **2** เข็ม
การให้วัคซีน	ให้ 1 เข็มแล้วติดตามฉีดเข็มที่ 2 ตามกำหนดปกติ มีระยะห่างอย่างน้อย 1 เดือน	ไม่ต้องให้ครั้งนี้ ให้ติดตามฉีดเข็มที่ 2 ตามกำหนดปกติ มีระยะห่างอย่างน้อย 1 เดือน	ให้ 1 เข็ม แล้วติดตามฉีดเข็มที่ 2 เมื่อเด็กเข้าเรียนชั้นป.1	ให้ 1 เข็ม ห่างจากเข็มแรกอย่างน้อย 1 เดือน	ไม่ต้องให้	ให้ 1 เข็ม	ให้ 1 เข็ม ห่างจากเข็มแรกอย่างน้อย 1 เดือน	ไม่ต้องให้

ร่วมกันทำ ป้องกันได้

ประชาชน

- ผู้ปกครองควรนำบุตรหลานของท่านไปรับวัคซีนหัด **เข็มแรก อายุ 9–12 เดือน** และ**เข็มที่สอง อายุ 2 ปีครึ่ง** สามารถรับวัคซีนได้ที่สถานพยาบาลของรัฐทุกแห่ง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- หากท่านหรือญาติมีอาการป่วยที่สงสัยว่าเป็นหัด ควรรีบไปพบแพทย์

ผู้ป่วย

- ควรหยุดเรียนหรือหยุดงานจนถึง 4 วัน หลังจากมีผื่นขึ้น หากจำเป็นต้องออกไป ในที่ชุมชน**ควรสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง**

หน่วยงานสาธารณสุข

- เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยาดำเนินการสอบสวนผู้ป่วยที่มีอาการ**ไข้ออกผื่นหรือสงสัยหัด/หัดเยอรมัน ภายใน 48 ชั่วโมง** หลังจากพบผู้ป่วย
- เก็บตัวอย่างส่งตรวจห้องปฏิบัติการ ดังนี้ ตรวจเลือด: ระยะเวลาที่เหมาะสมที่ควรเก็บ คือ 4-30 วัน หลังพบผื่น และตรวจ Throat swab / Nasal swab 4-5 วัน หลังพบผื่น
- เพิ่มความเข้มแข็งในการเฝ้าระวัง และสอบสวนผู้ป่วยไข้ออกผื่นทุกราย รวมถึงเก็บตัวอย่างเลือดส่งตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ ผ่านระบบ Measles Database Online (www.eradicationthai.com) **ภายใน 48 ชม. หลังพบผู้ป่วยสงสัย**
- หากพบ**เหตุการณ์การระบาดแบบกลุ่มก้อน** ให้ทำการสอบสวนโรค และแจ้งทีมตระหนักรู้สถานการณ์ของจังหวัดเฝ้าระวังผู้ป่วยในเหตุการณ์**อย่างน้อย 42 วันหรือ 6 สัปดาห์ หลังจากพบผู้ป่วยรายสุดท้าย** เพื่อให้แน่ใจว่าการระบาดสงบ
- ตรวจสอบความครอบคลุมการได้รับวัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน (MMR) ทั้ง 2 เข็ม ในกลุ่มเป้าหมาย โดย**ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 95**
- รณรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้วัคซีนโรคหัดในกลุ่มเป้าหมาย

สายด่วนกรมควบคุมโรค 1422

DDC WATCH ACCESS ONLINE QR CODE

ที่ปรึกษา	อัษฎางค์ รวยอาจิณ นคร เปรมศรี
ผู้เขียน	ชาณัฐ เอื้อกูล, ฤทธิชัย ใจผ่อง, ศริญญา ไชยยา, ภาวินี ด้วงเงิน สำนักระบาดวิทยา
กองบรรณาธิการ	สิริลักษณ์ รังษีวงศ์ บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ ณฐวดี ศรีวรรณยศ นัชนันท์ รองเลื่อน
ออกแบบ	ชฎาบุญ บุญสิริวรรณ นัชนันท์ รองเลื่อน
จำนวน	1,000 ฉบับ
จัดทำโดย	สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค อาคาร 10 ชั้น 3 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 โทรศัพท์ 0 2590 3805

เผยแพร่ทางเว็บไซต์สำนักระบาดวิทยา : https://ddc.moph.go.th/th/site/office/view/boe สำนักระบาดวิทยา